

Inhoud # 191

Atelier

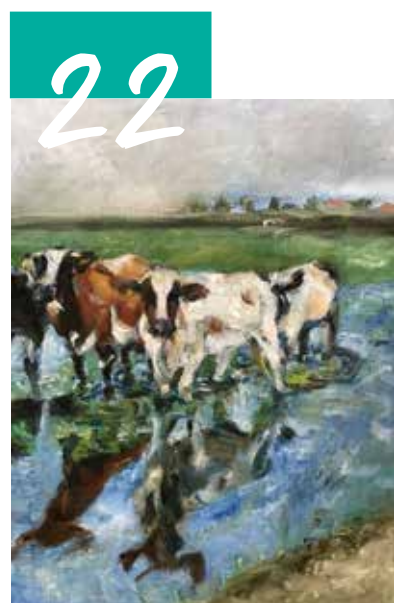
42

LILIANE GOOSSENS
AQUARELLIST UIT
VLAANDEREN

10

DIRK BREED
POËTISCHE
POLDERLANDSCHAPPEN

22

(i) KOEIEN IN DE SLOOT

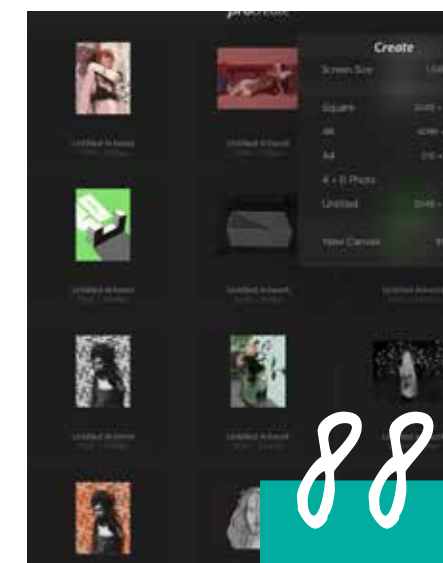
28

MARCEL VAN OOL
KUNSTHISTORICUS BIJ
STAATSBOSBEHEER

68

LOES BOTMAN
WERKEN IN DE NATUUR

88

ATELIER DIGITAAL
AAN DE SLAG OP IPAD OF
TABLET

6 KUNSTKREET ● 8 DE KEUZE VAN MARRIETTE DÖLLE ● 17 TÊTE-A-TÊTE MET MARJON ● 18 LAND-
SCHAPSSCHILDER JOHN CONSTABLE ● 34 ASPECTEN VAN LANDSCHAP ● 38 (i) LANDSCHAP IN
KLEURPOTLOOD ● 48 ATELIER EN ROUTE ● 52 KIJKEN MET ERIC BOS ● 54 MYNKE BUSKENS. TEKENEN,
TIPS EN TECHNIEK ● 58 (i) ECOLINE, LANDSCHAP MET KOEIEN ● 65 ATELIER QUIZ + KLODDER ● 66 HOE
MAAK IK ZELF PASTEL ● 72 COLUMN MARIE-LOUISE OSTÉ ● 73 KUNST10DAGGE BERGEN NH ●
74 (i) FANTASEREN IN KLEUR ● 78 HET LEZERSATELIER ● 80 (i) DOORKIJKJE NAAR DE HEUVELS VAN
BELGIË ● 84 ANALYSE. KLEUR IN HET LANDSCHAP ● 94 KUNSTSTREKEN ● 96 VERWACHT

(i) = instructief

HET THEATER VAN DE DROOM

PAUL DELVAUX
IN DE KUNSTHAL

Naakten verschijnen op straat of in een station. Het zijn mooie vrouwen, onaantastbare vrouwen. Zij kijken voor zich uit of hebben de blik in zichzelf gekeerd. Ze hebben meestal geen relatie met anderen of de buitenwereld. Het lijken gedroomde vrouwen. Het zijn de geschilderde vrouwen van Paul Delvaux (1897-1994), een Belgische schilder die een volstrekt eigen wereld heeft gecreëerd. Hij heeft zowel het surrealisme als de klassieke wereld omarmd. De Kunsthal besteedt terecht aandacht aan deze fascinerende kunstenaar. De expositie begint 1 november en is in het kader van het vijftienvigjarig jubileum van de Kunsthal.

TEKST: ERIC BEETS

Paul Delvaux, *Het terras*, 1979, olieverf op doek 150 x 150 cm. Privéverzameling.
© Fondation Paul Delvaux, Sint-Idesbald/Belgium, c/o Pictoright Amsterdam 2017.

Instructief

The day after

De volgende dag, als de roes van het geweldige feest wordt verdreven door de ontvenderende realiteit van rommel, is er even een moment van zuchten. Maar als we nu eens niet meteen gaan opruimen en in plaats daarvan naar de schoonheid kijken van al die flessen en glazen, komt er misschien wel een prachtig schilderij uit voort. Kijk eens naar al die vormen en maten, de verschillende kleuren, hun doorzichtigheid. Zie eens hoe mooi het licht erop schijnt. Laten we de boel gewoon eens lekker laten staan en een impressie van zo'n ruig stilleven maken!

TEKST EN BEELD: MARJON DEN ENGELSMAN

1

Goed egaal

Neem een ondergrond, kies wat kleuren verf die mooi met elkaar mengen, een plat (afscheur-)palet en een rollertje. Begin met je lichtste kleur en rol die gedeeltelijk uit over het doek/papier. Vul de roller goed egaal, niet indopen alsof het een kwast is, want dan krijg je stippen. Neem telkens een andere tint aan de roller, steeds iets donkerder tot de basis gevuld is. Zorg voor contrasten, dus rol niet te lang door.

2

Spontaan

Laat je leiden door de spontaan ontstane vlekken en kleurcontrasten en zoek naar vormen die al in de ondergrond te ontdekken zijn. Teken ze eerst met een krijtje. Vormen die je niet bevallen poets je dan makkelijk weg met wat water.

3

Lijnen

Als de compositie naar je zin is 'lijn' je de vormen met je donkerste tint verf. Beter om dat nu te doen dan later; deze lijnen zullen immers tijdens het werk deels worden opgenomen in de schildering en daardoor de eenheid versterken.

TEKST EN BEELD: PIETER KEUNE

HOE MAAK IK ZELF

Pastelgrond

ACRYLAAT

Speciaal voor het werken met pastel zijn er diverse soorten papier en panelen in de handel. Ook zijn er voor gladde oppervlakken waar pastel niet op houdt aparte acryldispersies voor het creëren van een geschikte ondergrond te koop. Deze bestaan meestal uit acrylaat met glaspoeder en drogen mat maar transparant op. Dit is nuttig. Als voorbeeld is op de cover van Palet een dun laagje 'Pastel Ground' van de firma Golden opgebracht met wat kleuren pastel.

ZELF DOEN

Het is natuurlijk mogelijk om zelf een pastel ondergrond te maken, naar eigen smaak en wensen. Een oud recept is het papier egaal met een dun laagje stijfjel in te smeren en, terwijl het nog nat is, er puimsteenpoeder op te strooien. Het overtollige niet gebonden poeder kan men er vervolgens van af schudden.

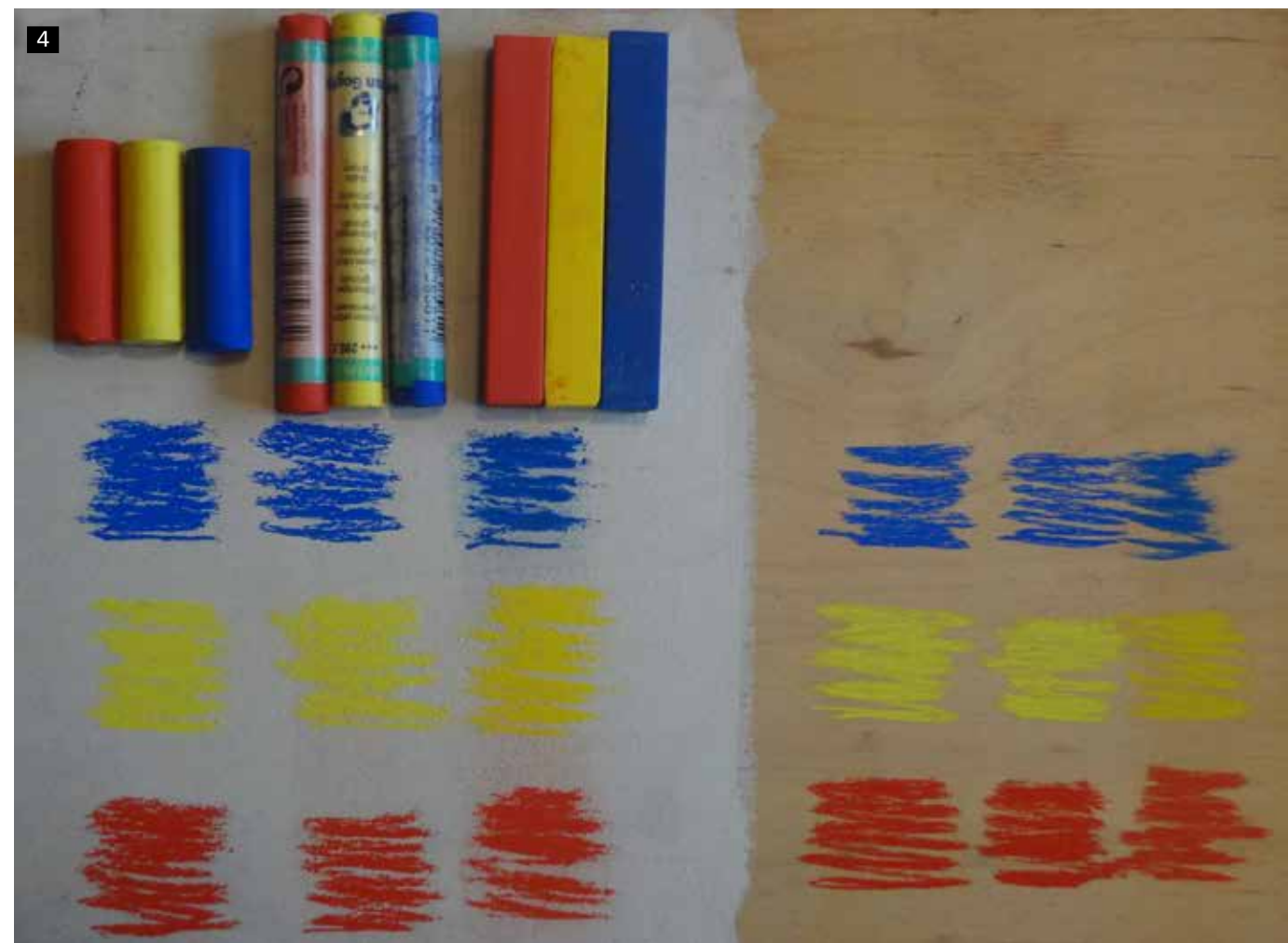
Je kunt tegenwoordig ook een acrylgesso nemen of een goedkope primer. Daar moet voldoende grof materiaal bijgevoegd te worden om, eenmaal gedroogd, het pastel kleur te laten afgeven en vast te houden. Geschikte middelen om toe te voegen zijn marmervoeder, puimsteen of carburundum. Van de laatste twee zijn naast de gebruikelijke grijze poeders ook mooi gezuiverde witte vormen te koop. Je kunt de zelfgemaakte pastelgrond heel goed kleuren door er een beetje acrylverf in te mengen. Vroeger was de kleur blauw heel populair omdat deze kleur de warme tinten in een portret goed liet uitkomen.

BASISRECEPT

Een basisrecept bestaat uit gelijke delen acrylgesso, fijn of grof poeder naar keuze en water. Meng eerst het poeder in het water tot een papje en roer dat vervolgens in de acrylgesso. Breng deze grondverf dun op. Eventueel in twee kruiselingse lagen om een zo effen mogelijk oppervlak te krijgen. Als de grondverf droog is, heeft men een ruw oppervlak vergelijkbaar met polijstpapier verkregen. Acryl is een sterk plakmiddel en het poeder zit vast genoeg om kleur van het pastel tijdens het tekenen af te slijpen.

TEST

Op een plaatje triplex is een dun laagje van de zelfgemaakte pastelgrond opgebracht. De houtstructuur blijft zichtbaar door deze laag. Met de drie kwaliteiten pastel van Talens is op zowel de behandelde als onbehandelde kant kleur aangebracht. Het is duidelijk dat de kwaliteiten Rembrandt en Van Gogh op de zelfgemaakte grond levendiger lijnen geven dan op het ongeverfd hout. Door met het plankje op tafel te tikken blijkt pastelpoeder van de Art Creation kwaliteit gemakkelijk van het witte oppervlak af te vallen, maar niet van het ongeverfd hout.

1. Pastelgrond van Golden
2. De pastelgrond opgebracht op de gladde cover van Palet
3. Marmerpoeder, acrylgesso en water
4. Test met drie kwaliteiten pastel van Talens. Van links naar rechts: Rembrandt, Van Gogh en Art Creation